

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 143/2012-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. marca 2012 predbežne prerokoval sťažnosť L., T., zastúpeného advokátkou JUDr. I. R., K., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 26 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 10 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 SŽi/1/2011 z 31. mája 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť L. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. augusta 2011 faxom a 31. augusta 2011 poštou doručená sťažnosť L. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 26 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 10 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho

súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Sži/1/2011 z 31. mája 2011 (ďalej aj „napadnuté uznesenia najvyššieho súdu“).

Sťažovateľ podal 30. septembra 2008 Štátnym lesom Tatranského národného parku (ďalej len „ŠL TANAP“) žiadosť o sprístupnenie informácií. Keďže požadované informácie mu neboli oznámené, podal Obvodnému úradu... (ďalej len „obvodný úrad“) návrh na prerokovanie priestupku, v ktorom ako páchatel'a priestupku označil riaditeľa ŠL TANAP (ďalej len „obvinený“), ktorý sa ako štatutárny orgán povinnej osoby mal dopustiť predmetného priestupku nesprístupnením požadovaných informácií.

Obvodný úrad, odbor všeobecnej vnútornej správy, rozhodnutím č. 1/2008/09406, PR.2008/873/2LP zo 16. februára 2009 (ďalej len „rozhodnutie obvodného úradu“) uznal obvineného za vinného zo spáchania priestupku. Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, sekcia verejnej správy, odbor priestupkov (ďalej len „ministerstvo vnútra“) ako druhostupňový správny orgán rozhodnutím č. SVS-230/2009/01217/TLS z 3. augusta 2009 (ďalej len „rozhodnutie ministerstva vnútra“) odvolaním napadnuté rozhodnutie obvodného úradu zrušilo.

Proti rozhodnutiu ministerstva vnútra podal sťažovateľ žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uznesením sp. zn. 4 S 198/2009 z 3. decembra 2010 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“) konanie zastavil s odôvodnením, že sťažovateľ nie je osobou aktívne procesne legitimovanou na podanie žaloby v zmysle § 250 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“). Proti tomuto rozhodnutiu podal sťažovateľ odvolanie.

Najvyšší súd rozhodol o podanom odvolaní uznesením sp. zn. 3 Sži/1/2011 z 31. mája 2011 tak, že uznesenie krajského súdu potvrdil. Najvyšší súd zdôvodnil zastavenie konania tým, že sťažovateľ rozhodnutím správneho orgánu, ktoré napadol žalobou a dožadoval sa jeho preskúmania súdom, nebol ukrátený na svojich subjektívnych právach.

Proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu podal sťažovateľ sťažnosť, ktorou navrhuje, aby ju ústavný súd prijal na ďalšie konanie a vyslovil, že ním boli porušené jeho základné práva podľa čl. 26 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a právo podľa čl. 10 ods. 1 dohovoru. Zároveň navrhol, aby ústavný súd napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zrušil.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Za zjavne neopodstatnenú možno považovať sťažnosť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci alebo jeho rozhodnutím

a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. O zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide preto vtedy, ak pri jej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. rozhodnutia I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, II. ÚS 98/06, III. ÚS 198/07, IV. ÚS 27/2010).

Podľa čl. 142 ods. 1 ústavy súdy rozhodujú v občianskoprávných a trestnoprávných veciach; súdy preskúmavajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, ak tak ustanoví zákon.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Z uvedeného ústavného vymedzenia postavenia a kompetencií všeobecných súdov a ústavného súdu v Slovenskej republike vyplýva, že ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. V zásade preto nie je oprávnený posudzovať správnosť skutkových a právnych názorov všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov v konkrétnom prípade viedli k rozhodnutiu (obdobne napr. III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010). Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov (II. ÚS 193/2010).

Do právomoci ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ústavy však patrí kontrola zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie právnych noriem súdmi s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05, III. ÚS 153/07).

O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia v súvislosti s právnym posúdením ide spravidla vtedy, ak ústavný súd zistí takú interpretáciu a aplikáciu právnej normy zo strany všeobecného súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06). Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu však k takémuto záveru nedospel.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že podstatou argumentácie sťažovateľa je jeho nesúhlas s právnymi závermi všeobecných súdov, teda s ich interpretáciou a aplikáciou príslušných právnych noriem v jeho právnej veci.

Ústavný súd je podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom na začatie konania (v tomto prípade sťažnosťou). Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovatelia domáhajú (petit sťažnosti). Ústavný súd teda môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovatelia domáhajú v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označili za porušovateľa svojich práv. Text uvedený mimo petitu pokladá za súčasť odôvodnenia sťažnosti, ktorý nemôže doplniť petit (I. ÚS 316/09, I. ÚS 98/2011, II. ÚS 103/08, II. ÚS 154/09, III. ÚS 235/05, IV. ÚS 174/2011).

Sťažovateľ v petite sťažnosti namietal porušenie svojich základných práv garantovaných čl. 26 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práva vyplývajúceho z čl. 10 ods. 1 dohovoru. Namietanie porušenia práv vyplývajúcich z iných článkov, ktoré sťažovateľ uviedol v texte sťažnosti (čl. 26 ods. 1, ods. 3, ods. 4 a ods. 5 ústavy), pričom však nekonkretizoval ani to, ako mali byť tieto práva porušené, posudzoval ústavný súd ako súčasť jeho argumentácie.

Ústavný súd v rámci predbežného prerokovania sťažnosti skúmal, či najvyšší súd svojím napadnutým uznesením mohol porušiť v petite sťažnosti označené práva sťažovateľa

tým, že potvrdil rozhodnutie krajského súdu a v zmysle § 247 ods. 1 OSP nepriznal sťažovateľovi aktívnu legitimáciu v konaní o preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu o priestupku, ktoré sa začalo na jeho návrh.

Podľa čl. 26 ods. 2 ústavy každý má právo vyjadrovať svoje názory slovom, písmom, tlačou, obrazom alebo iným spôsobom, ako aj slobodne vyhľadávať, prijímať a rozširovať idey a informácie bez ohľadu na hranice štátu...

Podľa čl. 10 ods. 1 dohovoru každý má právo na slobodu prejavu. Toto právo zahŕňa slobodu zastávať názory a prijímať a rozširovať informácie alebo myšlienky bez zasahovania štátnych orgánov a bez ohľadu na hranice...

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podľa § 247 ods. 1 OSP sa podľa ustanovení tejto hlavy (druhej hlavy piatej časti, pozn.) postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu.

Podľa § 250 ods. 2 OSP žalobcom je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá o sebe tvrdí, že ako účastník správneho konania bola rozhodnutím a postupom správneho orgánu ukrátená na svojich právach. Podat' žalobu môže aj fyzická alebo právnická osoba, s ktorou sa v správnom konaní nekonalo ako s účastníkom, hoci sa s ňou ako s účastníkom konať malo.

Podľa sťažovateľa «Najvyšší súd Slovenskej republiky... vyložil pojem práva uvedený v ustanovení § 247 ods. 1 OSP reštriktívne a týmto výkladom zasiahol do práv sťažovateľa zaručených mu ústavou aj Dohovorom... Nie je zrejmé, akým postupom dospel súd k záveru, že pojem obsiahnutý v ustanovení § 247 ods. 1 O. s. p. „ukrátený na právach“, je potrebné vykladať reštriktívne... Toto ustanovenie je vo svojej časti priamou citáciou článku 46 ods. 2 Ústavy SR, ktorý zaručuje každému, kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, obrátiť sa na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Je teda nesporné, že právo podať žalobu na preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu, je základným ľudským právom zakotveným v Ústave SR...

Pokiaľ už citované znenie § 247 OSP je vo svojej podstatnej časti priamou citáciou textu Ústavy SR (čl. 46 ods. 2 ústavy, pozn.), nie je možné, aby súd svojim, ako sám udáva reštriktívnym výkladom, toto právo obmedzil, a to tým, že odníme účastníkovi správneho konania právo na preskúmanie rozhodnutia vydaného v správnom konaní súdom...

Z ustanovenia § 81 ods. 4 Zákona o priestupkoch vyplýva, že v prípadoch, keď možno priestupok prejednať len na návrh, môže sa navrhovateľ odvolať proti tej časti rozhodnutia, ktorá sa týka vyslovenia viny obvineného. Z citovaného ustanovenia Zákona o priestupkoch ako aj z ustanovenia § 21a ods. 3 a ods. 4 Zákona o slobode informácií nepochybne vyplýva, že spáchanie priestupku na úseku slobodného prístupu k informáciám je za každým zásahom do práv osoby, ktorá o sprístupnenie informácie žiadala. Zákon o slobode informácií používa na označenie osoby, ktorej informácie neboli sprístupnené, pojem postihnutá osoba. Je teda nepochybné, že zvolením tohto označenia upravením postavenia postihnutej osoby ako osoby oprávnenej podať návrh na prejednanie priestupku a ako účastníka konania, vyjadril zákonodarca názor, že spáchanie priestupku na úseku prístupu k informáciám, je zásahom do práv postihnutej osoby a to takým, že je potrebné dať postihnutej osobe oprávnenia na to, aby mohla disponovať konaním do takej miery, aby ho mohla začať a aby mohla na rozdiel od iných osôb poškodených konaním, ktoré je právnymi predpismi kvalifikované ako priestupok, podať proti rozhodnutiu o vine odvolanie. Takáto zákonná úprava postavenia osoby postihnutej nesprístupnením informácií, je nepochybne jedným z prostriedkov, ktorým štát zabezpečuje a umožňuje realizovať právo na informácie zakotvené v čl. 26 ods. 2 a ods. 5 Ústavy SR.

Satisfakciou za porušenie takéhoto práva je nepochybne aj označenie za priestupok takého konania, ktoré znamená zásah do práva na vyhľadávanie a prijímanie informácií, ako aj možnosť, aby osoba, do práva ktorej bolo zasiahnuté, mohla vlastnými úkonmi ovplyvniť vyvodenie zodpovednosti voči osobe zodpovednej za neposkytnutie informácií, a to či už návrhom na začatie priestupkového konania alebo odvolaním proti rozhodnutiu o vine. Súbor týchto oprávnení zaručuje realizáciou práva na prístup k informáciám. Nemožno teda súhlasiť so záverom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, že predmetom priestupkového konania nebolo sťažovateľovo „právo“. Predmetom priestupkového konania bola ochrana sťažovateľovho práva na slobodný prístup k informáciám a tým, že Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky svojím rozhodnutím nevyvodilo zodpovednosť voči obvinenému z priestupku, ochranu sťažovateľovho práva mu odoprel.».

Podstatou vyjadrení sťažovateľa je námietka, že jeho aktívna procesná legitímácia na podanie žaloby o preskúmanie rozhodnutia o priestupku z dôvodu neposkytnutia informácie je odôvodnená tým, že ako navrhovateľ prerokovania priestupku bol účastníkom správneho konania o priestupku a rozhodnutím o priestupku utrpel ujmu na svojom práve na informácie, a preto má mať aktívnu procesnú legitímáciu na podanie žaloby o preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu. Podľa sťažovateľa je spáchanie priestupku na úseku slobodného prístupu k informáciám vždy zásahom do práv osoby, ktorá o sprístupnenie informácie žiadala.

Najvyšší súd sa s názorom sťažovateľa nestotožnil. V odôvodnení napadnutého uznesenia najprv uviedol, aké postavenie má navrhovateľ (sťažovateľ) v správnom konaní o priestupku, ktoré môže začať len na návrh, vrátane možnosti podať odvolanie proti rozhodnutiu správneho orgánu o priestupku. Následne poukázal na rozdielne postavenie navrhovateľa v správnom konaní o priestupku a žalobcu v konaní o preskúmanie rozhodnutí správnych orgánov. Podľa najvyššieho súdu «...len z postavenia navrhovateľa ako účastníka konania o priestupku, príp. jeho práva podať odvolanie proti tej časti rozhodnutia, ktorá sa týka vyslovenia viny obvineného z priestupku, nie je možné vyvodzovať jeho právo na preskúmanie rozhodnutia o priestupku súdom. Podmienky, ktoré musia byť splnené na to, aby súd mohol vec meritórne rozhodnúť, sú stanovené O. s. p.

Napadnuté uznesenie krajského súdu bolo vydané v konaní podľa druhej hlavy piatej časti OSP „Rozhodovanie o žalobách proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov“ (§ 247 až § 250k O. s. p.). Základná charakteristika tohto druhu správneho súdnictva je vymedzená v § 247 ods. 1 O. s. p., v zmysle ktorého sa podľa ustanovení tejto hlavy postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu. Žaloba proti rozhodnutiu a postupu správneho orgánu nie je bežným opravným prostriedkom, ktorý je k dispozícii všetkým účastníkom predchádzajúceho správneho konania, čo vyplýva z § 250 ods. 2 O. s. p., ktorý presne definuje, kto môže podať žalobu proti rozhodnutiu a postupu správneho orgánu. Žalobu môže podať fyzická alebo právnická osoba, ktorá o sebe tvrdí, že ako účastník správneho konania bola rozhodnutím a postupom správneho orgánu ukrátená na svojich právach, resp. s ktorou sa v správnom konaní nekonalo ako s účastníkom, hoci sa s ňou ako s účastníkom konat' malo (§ 250 ods. 2 O. s. p.). Pre žalobcu tak v správnom súdnictve, ktorý napáda rozhodnutie správneho orgánu, musia byť splnené okrem všeobecných podmienok konania na strane účastníkov, predpoklady stanovené v § 250 ods. 2 O. s. p. Žalobca (sťažovateľ, pozn.) ako účastník správneho konania musí byť ukrátený na svojich právach rozhodnutím správneho orgánu. Len na základe žaloby podanej oprávnenou osobou, môže súd vec meritórne prejednať, čo vyplýva aj z § 250d ods. 3 O. s. p., podľa ktorého súd konanie zastaví, ak žalobu podala neoprávnená osoba.

Ak určité osoby majú možnosť vyvolať priestupkové konanie svojim návrhom, tak potom prejednanie priestupku je výlučne v záujme týchto osôb. Avšak tento ich záujem na potrestaní páchatel'a nie je také právo, ktorého ochrany by sa mohli domáhať podľa druhej hlavy piatej časti O. s. p. Správne súdnictvo slúži na ochranu tých osôb, ktoré boli rozhodnutím správneho orgánu ukrátené na svojich právach. Napadnuté rozhodnutie ohľadom žalobcu (sťažovateľa, pozn.) nezakladá, nemení ani záväzne neurčuje žiadne jeho práva či povinnosti. Preto žalobca (sťažovateľ, pozn.) nie je oprávnenou osobou na podanie žaloby, pretože rozhodnutím žalovaného č. SVS-230-2009/01217/TLS zo dňa 03. 08. 2009, ktorým zrušil rozhodnutie Obvodného úradu..., odboru všeobecnej vnútornej správy č. 1/2008/09406, PR.2008/873/2LP zo dňa 16. 02. 2009, ktorým bol Ing. P. L. uznaný vinným zo spáchania priestupku podľa § 21a ods. 1 písm. b/ zákona o slobode informácií,

nebolo rozhodnuté o jeho právach alebo povinnostiach, z čoho vyplýva, že týmto rozhodnutím nemôže byť ani ukrátený na svojich právach.».

Článkom 46 ods. 1 ústavy sa zaručuje ochrana viacerých záujmov, predovšetkým práva na prístup k súdu a práva na spravodlivý proces. Účelom čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 46 ods. 2 ústavy je zaručiť prístup k súdu každému, kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy. Článok 46 ods. 2 ústavy je vo svojej podstate lex specialis k čl. 46 ods. 1 ústavy na prístup k súdu vo veci, o ktorej rozhodol orgán verejnej správy (I. ÚS 166/2011, II. ÚS 105/07, III. ÚS 155/2011, IV. ÚS 46/04).

Ústavný súd s odvolaním sa na svoju ustálenú judikatúru (IV. ÚS 228/2011, IV. ÚS 242/2011, I. ÚS 166/2011) uvádza, že legislatívna konštrukcia správneho súdnictva v piatej časti Občianskeho súdneho poriadku vychádza z čl. 46 ods. 2 ústavy, podľa ktorého sa na súd vo veci preskúmania rozhodnutia orgánu verejnej správy môže obrátiť ten, kto tvrdí, že bol týmto rozhodnutím na svojich právach ukrátený, pričom v zmysle čl. 51 ods. 1 ústavy sa zákonodarcovi umožňuje ustanoviť podmienky a rozsah prístupu jednotlivca na súd a zároveň hranice takej možnosti tým, že preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd nesmie byť spod právomoci súdu vylúčené. Zákonodarca ustanovil obmedzenia a podmienky súdnej kontroly správnej moci v piatej časti Občianskeho súdneho poriadku. Na aktívnu legitimáciu na podanie žaloby o preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku (Rozhodovanie o žalobách proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov) nestačí, že žalobca bol účastníkom správneho konania (alebo sa s ním v správnom konaní malo ako s účastníkom konať), ale zároveň musel byť ako účastník správneho konania rozhodnutím, preskúmania zákonnosti ktorého sa domáha, ako aj postupom správneho orgánu na svojich právach ukrátený. Správne súdnictvo nie je založené na verejnej žalobe (actio popularis), ktorá by umožnila komukoľvek podať žalobu o preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu. Ukrátenie práv žalobcu musí byť v žalobe tvrdené a podložené a aspoň potenciálne možné.

V spojitosti s tým najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol:

„Navrhovateľ tak disponuje návrhom na začatie konania a celým konaním o priestupku. Navrhovateľ, na návrh ktorého bolo začaté konanie o priestupku, je v zmysle § 72 zákona o priestupkoch účastníkom konania o priestupku a pri priestupkoch, ktoré možno prejednať len na návrh, sa môže odvolať proti tej časti rozhodnutia, ktorá sa týka vyslovenia viny obvineného z priestupku alebo povinnosti navrhovateľa uhradiť trovy, konania, môže sa tiež odvolať proti rozhodnutiu o zastavení konania. Tieto práva priznáva zákon o priestupkoch navrhovateľovi v konaní o priestupku, avšak od správneho konania o priestupku je potrebné rozlišovať súdne konanie o preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu na základe žaloby, ktorú nie je možné vnímať ako ďalší opravný prostriedok proti rozhodnutiu správneho orgánu. Preto len z postavenia navrhovateľa ako účastníka konania o priestupku, príp. jeho práva podať odvolanie proti tej časti rozhodnutia, ktorá sa týka vyslovenia viny obvineného z priestupku, nie je možné vyvodzovať jeho právo na preskúmanie rozhodnutia o priestupku súdom. Podmienky, ktoré musia byť splnené na to, aby súd mohol vec meritórne rozhodnúť, sú stanovené O. s. p...

Žalobca ako účastník správneho konania musí byť ukrátený na svojich právach rozhodnutím správneho orgánu. Len na základe žaloby podanej oprávnenou osobou môže súd vec meritórne prejednať, čo vyplýva aj z § 250d ods. 3 O. s. p., podľa ktorého súd konanie zastaví, ak žalobu podala neoprávnená osoba.

Ak určité osoby majú možnosť vyvolať priestupkové konanie svojím návrhom, tak potom prejednanie priestupku je výlučne v záujme týchto osôb. Avšak tento ich záujem na potrestaní páchatela nie je také právo, ktorého ochrany by sa mohli domáhať podľa druhej hlavy piatej časti O. s. p. Správne súdnictvo slúži na ochranu tých osôb, ktoré boli rozhodnutím správneho orgánu ukrátené na svojich právach. Napadnuté rozhodnutie ohľadom žalobcu nezakladá, nemení ani záväzne neurčuje žiadne jeho práva či povinnosti. Preto žalobca nie je oprávnenou osobou na podanie žaloby, pretože rozhodnutím žalovaného č. SVS-230-2009/01217/TLS zo dňa 03. 08. 2009, ktorým zrušil rozhodnutie Obvodného úradu..., odboru všeobecnej vnútornej správy č. 1/2008/09406, PR.2008/873/2LP zo dňa 16. 02. 2009, ktorým bol Ing. P. L. uznaný vinným zo spáchania priestupku podľa § 21a ods. 1 písm. b/ zákona o slobode informácií, nebolo rozhodnuté o jeho právach alebo povinnostiach, z čoho vyplýva, že týmto rozhodnutím nemôže byť ani ukrátený na svojich právach.“

Ústavný súd v rámci predbežného prerokovania sťažnosti preskúmal napadnuté uznesenie najvyššieho súdu v naznačenom smere a zistil, že odôvodnenie tohto rozhodnutia dalo jasnú a zrozumiteľnú odpoveď na to, prečo nepovažoval sťažovateľa za osobu aktívne procesne legitimovanú v konaní o preskúmanie rozhodnutí správnych orgánov. Rozhodnutie nie je ani arbitrárne a ani nedostatočne odôvodnené.

Nad rámec uvedeného ústavný súd dodáva, že už rozhodol, že čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy sám osebe negarantuje ani výsledok priestupkového konania v súlade s návrhom na prerokovanie priestupku a ani negarantuje osobe, ktorá spáchanie priestupku oznámila, možnosť podrobiť správne rozhodnutie o priestupku súdnemu preskúmaniu žalobou v rámci správneho súdnictva (IV. ÚS 228/2011).

Úlohou všeobecného súdu pri rozhodovaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí správnych orgánov v zmysle čl. 46 ods. 2 poslednej vety ústavy je zisťovať, či rozhodnutie správneho orgánu, zákonnosť ktorého má byť predmetom súdneho preskúmania, je vzhľadom na jeho obsah spôsobilé týkať sa základných práv alebo slobôd. V prípade, ak súd zistí, že to tak je, takéto rozhodnutie nesmie byť vylúčené zo súdneho preskúmania. Základnému právu uvedenému v čl. 46 ods. 2 ústavy preto zodpovedá taký postup súdu, v rámci ktorého hodnotí nielen formálne znaky rozhodnutia predloženého mu na súdne preskúmanie, ale aj to, či sa toto rozhodnutie svojím obsahom nedotýka niektorého zo základných práv alebo slobôd účastníka konania. Postup súdu, v ktorom zanedbal niektorý z týchto prvkov, zakladá porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 2 ústavy (III. ÚS 43/03, II. ÚS 236/02, II. ÚS 50/01, IV. ÚS 228/2011).

Článok 46 ods. 2 posledná veta ústavy sa vzťahuje na situácie, keď zákonodarca obmedzí možnosť súdneho prieskumu správnych rozhodnutí určitého druhu. Aj v takom prípade musí byť umožnené dotknutej osobe obrátiť sa na súd so žalobou o preskúmanie správneho rozhodnutia inak vylúčeného zo súdneho preskúmania, ak sa týka základných práv a slobôd. Takýto účinok napadnutého rozhodnutia nepriamo vplýva aj na rozsah aktívne procesne legitimovaných osôb na konanie o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia.

Ak všeobecný súd skúma, či napadnuté rozhodnutie ukracuje žalobcu na právach, skúma aj to, či je tento ukrátený na svojich základných právach a slobodách.

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na časť odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, v ktorej sa najvyšší súd ústavne konformným spôsobom vysporiadal aj s otázkou, či sa rozhodnutie správneho orgánu o priestupku dotýka aj práva na slobodný prístup k informáciám. Podľa najvyššieho súdu „... v prípade odmietnutia žiadosti o poskytnutie informácie, je toto rozhodnutie preskúmateľné v zmysle § 19 ods. 4 zákona o slobode informácií podľa druhej hlavy piatej časti OSP, takže v prípade neposkytnutia informácie má žalobca možnosť domáhať sa práva na informácie iným spôsobom“.

Podľa názoru ústavného súdu v danom prípade sa najvyšší súd náležite vysvetlil, prečo sťažovateľ, na základe návrhu ktorého bolo začaté konanie o priestupku, aj keď bol účastníkom tohto konania, nemohol byť rozhodnutím ministerstva vnútra ukrátený na svojich právach.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatuje, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a základným právom podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by signalizovala, že mohlo dôjsť k jeho porušeniu. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu obsahuje dostatok skutkových a právnych záverov na jeho výrok a ústavný súd nezistil porušenie ústavnoprosesných princípov konania pred týmto súdom, a tiež ani to, že by závery, ku ktorým najvyšší súd dospel, boli svojvoľné alebo v zjavnom vzájomnom rozpore, či urobené v zrejmom omyle a v nesúlade s platnou právnou úpravou. Ústavný súd preto po predbežnom prerokovaní sťažnosť vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže ústavný súd dospel k záveru, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nie je arbitrárne ani zjavne neodôvodnené a zodpovedá doterajšej judikatúre všeobecných súdov, ako aj ústavného súdu, vzhľadom na svoje ústavné postavenie nepovažoval za potrebné

podrobnejšie polemizovať s argumentmi sťažovateľa. Vzhľadom na to ani v danej veci nezistil dôvod, aby sa mal odkloniť od svojej doterajšej judikatúry.

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 26 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 10 ods. 1 dohovoru ústavný súd považuje za potrebné opätovne poukázať na svoju stabilizovanú judikatúru, podľa ktorej všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ak toto porušenie nevyplynie z toho, že všeobecný súd súčasne porušil aj ústavnoprosesné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy. Keďže ústavný súd sťažnosť vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy napadnutým uznesením najvyššieho súdu odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti, odmietnutie ďalšej časti sťažnosti, ktorou sťažovateľ namietal porušenie základného práva podľa čl. 26 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 10 dohovoru, bolo už len nevyhnutným dôsledkom vyplývajúcim zo vzájomného vzťahu medzi právami hmotno-právneho charakteru a ústavno-prosesnými princípmi z perspektívy ich možného porušenia (III. ÚS 154/2011, III. ÚS 322/2011).

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa aj ďalšími návrhmi sťažovateľa uplatnenými v petite jeho sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. marca 2012